

Fidoyilik —
Vatanga xizmat demak!

2023-yil 17-yanvar, seshanba,
6 (23.727)-son

**KUN
HIKMATI**
Hayotda turli
sinovlardan
o'tishda
iqtidordan ko'ra
mahorat ko'proq
ish beradi

Zarafshon

1913-yil aprel oyidan chiqqa boshlagan

www.zarnews.uz <https://www.facebook.com/zarnews.uz> [@zarnews_uz](https://twitter.com/zarnews_uz) https://twitter.com/zarnews_uz

HARBIYLARGA EHTIROM KO'RSATILDI

Samarqand O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari tashkil topganligining 31 yilligi hamda Vatan himoyachilar kuni tanta-nalari Amir Temur maqbarasini ziyyarat qilishdan boshlandi.

Shundan so'ng viloyat va shahar hokimligi vakillari, harbiylar, huquoq-tartibot idoralari xodimlari Amir Temur haykali poyiga qilishdan boshlandi.

Samarqand shahridagi yoshlar markazi-da tashkil etilgan tantanali tadbirda viloyat hokimi E.Turdimov O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, Qurolli Kuchlari Olyi Bosh Qo'mondoni Shavkat Mirziyoyevning Vatan himoyachilariga yo'llagan bayram tabrigini o'qib eshtirildi.

Bir guruh harbiy xizmatchilar Mudofaa vazirligini mukofotlandi. Shuningdek, taol harbiylar, huquoq-tartibot idoralari vakillariiga viloyat hokimligining faxri yorliq va esdalik sovg'alarini topshirildi.

- Asli mutaxassisligim filolog, - deydi kichik serjant Muqaddas Haqqberdiyeva. - Turmush o'rtoq im harbiy bo'lgani uchun oila quranimidan keyin shu sohaga qiziqib qolganman. 18 yilda beri Qurolli Kuchlari safa xizmat qilib kelyapman. Harbiy xizmatchilarga, ayniqsa ayollarga keng imkoniyatlar yaratilayti. Barcha qulayliklarga ega uy-joy bilan ta'minlandik. To'g'ri, biroz qiyinchiliklari bor, ammo ishim bilan faxrlanaman.

Viloyat hokimi E.Turdimovga O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligining 2023-yil 11-yanvardagi buyrug'i bilan polkovnik harbiy unvoni berildi. Unvonni Markaziy harbiy okruq qo'shinlari qo'mondoni, general-major Aybek Saidov tantanali ravishda topshirildi.

Viloyat hokimi Prezidentimizning tegishli farmoniga asosan navbatdagi harbiy unvon oligan va "Amir Temur jangovar bayrog'i" ni qo'liga kiritgan Markaziy harbiy okruq qo'shinlari qo'mondonini tabrikaldi.

To'qin SIDDIQOV.

OQDARYODA 20 FOIZ O'SISHGA ERISHILADI(MI?)

Kecha Oqdaryo tumani hokimligida viloyat hokimi E.Turdimov ishtirotida hududni rivojlantirish bo'yicha 2022-yilda amalga oshirilgan ishlardan tanqidiy tahlil etilib, 2023-yilga mo'ljallangan rejalar har bir soha va yo'nalish kesimida ko'rib chiqildi.

Bu boroda har bir hokim o'rinnbosari tomonidan o'z yo'nalishi bo'yicha ishlab chiqilgan strategiya taqdimotini o'tkazdi.

Ta'kidlash lozimki, strategiyalar viloyat hokimligining ishlchi guruhi bir hatta davomida tumanda belgilangan reja va dasturlarning amalga oshirilishini o'rjanishi yakunlari asosida ishlab chiqigan.

Joriy yilda tumanda barcha sohalarda kamida 20 foiz o'sishga erishish belgilangan.

- Allo, assalomu alaykum, bu "Zarafshon"mi? - dedi xonamda jiring-lagan telefon go'shagini ko'tarishim bilan bir ayol kishi va salomga alik olib, "ha", deya tasdiqlaganidan keyin so'zida davom etdi. - Bida "svet" yo'q. Prezidentimiz aynan shu kabi muammolarga yechim to-pish maqsadida yig'ilish o'tkazayotgan ekan. Bu xabarni bir tanishim qo'ng'iroq qilib, menga yetkazdi. Bundan juda xursand bo'ldim. Imkonni bo'lsa mening gaplarimni maqola qilib, yoritsangiz. Onaxon Samarqand shahri Rudakiy ko'chasidagi ko'p qavatlari uylardan birida yashashini aytdi.

"Allo, bu "Zarafshon"mi?"

- 112 va 114-uylarda "svet" yo'q, - deydi u. - Mas'ul tashkilotlarning ishonch telefonlariga qo'no'iroq qilib, aniq javob olomadik. Davlatimiz rahbari yig'ilish o'tkazayotganini eshitib, bugundan bu masalalarga yechim topilishiha umid qiyapmiz. Shukurki, yangi yil avvalida qator qiyinchiliklarga duch kelish bilan birga quvchonchi xabarlarini ham eshitaytpaz. Masalan, 30 yilga yaqin o'qituvchik

gapirishda davom etdi:

- 2023-yil - Insonga e'tibor va sifati ta'lim yili, deb e'lon qilindi, - dedi onaxon. - To'g'ri, boshlanishi biroz og'ir keldi. Ilhom, davomi xayri bo'lsin. Uyda bir o'zim yashayman. Yoliz qo'sha, sobiq o'qituvchi, xalo ta'limi a'lochisi sifatida yil nomiga munosib bo'lishiga umid qilaman. Maqtanishga yo'ymanq, shukurki, men shogirdlarimni to'g'ri tarbiyalab, ularga sifati ta'lim bergan ekanman. Sababi, aksariyati nufuzli tashkilotlarda ishlaldi. Ko'pchiilgi meni yo'qlab turadi, oo'ng'iroq qilib hot so'radyi. Oqibati sobiq o'qituvchilar meni 2015-yilda muborak Haj safariga yuborishdi. Bu men uchun ta'limning orqasidan olgan hayotimdagagi eng olyi mukofot bo'ldi. Har kim o'z ishliga mas'uliyat bilan yondashsa, air-mukofotini oladi, maqsadiga erishadi, albatta.

T.SIDDIQOV.

- 2023-yil - Insonga e'tibor va sifati ta'lim yili, deb e'lon qilindi, - dedi onaxon. - To'g'ri, boshlanishi biroz og'ir keldi. Ilhom, davomi xayri bo'lsin. Uyda bir o'zim yashayman. Yoliz qo'sha, sobiq o'qituvchi, xalo ta'limi a'lochisi sifatida yil nomiga munosib bo'lishiga umid qilaman. Maqtanishga yo'ymanq, shukurki, men shogirdlarimni to'g'ri tarbiyalab, ularga sifati ta'lim bergan ekanman. Sababi, aksariyati nufuzli tashkilotlarda ishlaldi. Ko'pchiilgi meni yo'qlab turadi, oo'ng'iroq qilib hot so'radyi. Oqibati sobiq o'qituvchilar meni 2015-yilda muborak Haj safariga yuborishdi. Bu men uchun ta'limning orqasidan olgan hayotimdagagi eng olyi mukofot bo'ldi. Har kim o'z ishliga mas'uliyat bilan yondashsa, air-mukofotini oladi, maqsadiga erishadi, albatta.

T.SIDDIQOV.

Kun mulohazasi

- Allo, assalomu alaykum, bu "Zarafshon"mi? - dedi xonamda jiring-lagan telefon go'shagini ko'tarishim bilan bir ayol kishi va salomga alik olib, "ha", deya tasdiqlaganidan keyin so'zida davom etdi. - Bida "svet" yo'q. Prezidentimiz aynan shu kabi muammolarga yechim to-pish maqsadida yig'ilish o'tkazayotgan ekan. Bu xabarni bir tanishim qo'ng'iroq qilib, menga yetkazdi. Bundan juda xursand bo'ldim. Imkonni bo'lsa mening gaplarimni maqola qilib, yoritsangiz. Onaxon Samarqand shahri Rudakiy ko'chasidagi ko'p qavatlari uylardan birida yashashini aytdi.

"Allo, bu "Zarafshon"mi?"

- 112 va 114-uylarda "svet" yo'q, - deydi u. - Mas'ul tashkilotlarning ishonch telefonlariga qo'no'iroq qilib, aniq javob olomadik. Davlatimiz rahbari yig'ilish o'tkazayotganini eshitib, bugundan bu masalalarga yechim topilishiha umid qiyapmiz. Shukurki, yangi yil avvalida qator qiyinchiliklarga duch kelish bilan birga quvchonchi xabarlarini ham eshitaytpaz. Masalan, 30 yilga yaqin o'qituvchik

gapirishda davom etdi:

- 2023-yil - Insonga e'tibor va sifati ta'lim yili, deb e'lon qilindi, - dedi onaxon. - To'g'ri, boshlanishi biroz og'ir keldi. Ilhom, davomi xayri bo'lsin. Uyda bir o'zim yashayman. Yoliz qo'sha, sobiq o'qituvchi, xalo ta'limi a'lochisi sifatida yil nomiga munosib bo'lishiga umid qilaman. Maqtanishga yo'ymanq, shukurki, men shogirdlarimni to'g'ri tarbiyalab, ularga sifati ta'lim bergan ekanman. Sababi, aksariyati nufuzli tashkilotlarda ishlaldi. Ko'pchiilgi meni yo'qlab turadi, oo'ng'iroq qilib hot so'radyi. Oqibati sobiq o'qituvchilar meni 2015-yilda muborak Haj safariga yuborishdi. Bu men uchun ta'limning orqasidan olgan hayotimdagagi eng olyi mukofot bo'ldi. Har kim o'z ishliga mas'uliyat bilan yondashsa, air-mukofotini oladi, maqsadiga erishadi, albatta.

T.SIDDIQOV.

BUGUNGI ANOMAL SOVUQ KUNLAR

gidrometeorologik kuzatuvlar tarixidagi eng kuchlisi emas

O'zbekiston gidrometeorologiya markazi ma'lumotlariga ko'ra, meteorologik kuzatuvlar tarixida mamlakatimizda bundanda sovuq qishlar bo'lgan. Jumladan, 1968-1969-yillarda qishi eng sovuq kelgan. Ushbu qish mavsumida respublikaning ko'plab hududlarida minimal havo harorating mutlaq rekordlari qayd etilgan.

O'zbekistonning shimoliy hududlarida eng past havo harorati 1972 va 1977-yillarda kuzatilgan bo'lib, Qoraqalpog'iston Respublikasi va Navoiy viloyatining shimolida ushu yillarda havo harorati -33 -30 daraja va Ustyurt platosida -38 -40 daraja bo'lgan.

So'ngi 30 yil ichida eng uzun va sovuq qish mavsumi 2007-2008-yillarda qayd etilgan bo'lib, sovuq davr diktibr oxiridan fevral oyining o'talariga qadar davom etgan. Respublika hududi bo'yicha harorat 17-22 daraja sovuqqacha, ba'zi joylarda 24-20 daraja. Qoraqalpog'iston Respublikasi va cho'l hududlarida 30-33 daraja sovuqqacha pasaygan.

O'zbekistonning tabii iqlim sharoitlaridan kelib chiqqan holda, tekislik hududlarida bargoror qor qoplamining shakilanishiga imkon beradigan kuchi qor yog'ishi kam uchraydi. Iqlimning bu darajada keskin o'garishi (birdan sovib ketishi va uning ortidan isib ketishi) qor tushganda hosil bo'ladijan qor qoplamining uzod vaqt davomida yer yuzasida turmasligi va bir necha kun ichida erib ketishiga olib keladi.

Biroq, 1909, 1972, 1974, 1982, 1984, 2000 va 2008-yillarda qish taslining sovuq kelishi bilan birga qor yog'ish davomiyligining ortishi kuzatilgan. Oqibatda ushu yillarda tekislik hududlarimizda past harorating uzoq muddat saqlanib qolish qonning to'liq erishiga imkon bermasdan, qor qoplamini to'planishiga sabab bo'lgan. Jumladan, respublikaning shimoliy (Qoraqalpog'iston Respublikasi, Xorazm viloyati) va janubiy, janubiy-o'sarbiy (Qashqadaryo, Surxondaryo, Buxoro, Navoiy viloyatları) hududlarida qor qoplamining belandaligi 15-25 santimetri, markaziy (Samarqand, Jizzax, Sirdaryo, Toshkent viloyatları) va sharqiy (Andijon, Namangan va Farg'on'a viloyatları) hududlarida 30-35 santimetri tashkil etgan.

Respublikaning tog'li hududlarida qonning maksimal belandaligi 140-180 santimetrga yetgan.

Bugungi kunda yurtimizda davom etayotgan sovuq kunlar gidrometeorologik kuzatuvlar tarixidagi eng kuchli sovuq emas. Joriy yilning 12-yamvardagi 13-yamvarda o'tar kechasi kuzatilgan sovuq harorati yurtimizga antisiklon ta'sirida kirib kelgan sovuq havo oqimlarining eng yuqori nuqtasi edi.

Antitsiklon markazi 13-yanvardan boshlab Qozog'istonning janubiy viloyatlari orqali sharqqa tomon sijilmoga.

Bugun viloyatimizda havo o'zgaruvchan bo'lib, yog'ingarchilik kuzatilmaydi. Tog'li hududlarda qor ko'chish xavfi bor. Ayrim joylarda tuman tushidi. Harorat kechasi 10-15 daraja, kunduzi 0-5 daraja sovuq bo'tadi.

18-20-yanvar kunlari yog'ingarchilik bo'lmaydi. Kechasi 8-13 daraja sovuq, kunduzi 3 daraja sovuq, 2 daraja iliq ob-havo hukmronlik qiladi. Samarqand gidrometeorologiya boshqarmasi.

TALABALAR TURARJOYI: MUAMMO YECHILDIMI?

Talabalar turarjoyi muammosi respublika miyosidagi masala aylangach, hukumatim tomonidan muhim chora-tadbirlari ko'rgildi. Xususan, 2021-yil 9-sentabrda Vazirlar Mahkamasining "Respublika oly ta'lim muassasalarida talabalar turarjoy bilan qamrab olish darajasini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori qabul qilindi. Unga ko'ra, 2022-yilden 2025-yilga qadar Samarqand viloyatida 8 ming o'rinni 20 ta talabalar turarjolari qurish rejalashtirilgan. Rejaga ko'ra, 2022-yilda Samarqand davlat universiteti, Samarqand davlat chet tillar instituti, Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va bioteknologiyalar universiteti, Samarqand davlat tibbiyot universiteti, Toshkent axborot texnologiyalar universitetining Samarqand filialida bittadan, jami olitila talabalar turarjoyi davlat xususiy sherlik shartlari asosida qurilishi kerak edi. Xo'sh, bu ish qanchalik bajarildi?

Samarqand davlat universitetida 2022-yilning sentabr oyida davlat xususiy sherliklari asosida 450 o'rinni talabalar turarjoli qurib foydalanishga topshirilgan.

Samarqand davlat chet tillar institutida 15-dekabr kuni 300 o'rinni talabalar turarjoyi ochildi. Davlat xususiy sherliklari asosida, 32 milliard so'm mablag' evaziga qurilgan ushbu yotoqxonada talabalar uchun barcha shart-sharoitlar yaratilgan.

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va bioteknologiyalar universitetida 2022-yilda talabalar turarjoyi qurilmagan. Universitet "Oqobil quruvchi servis" MChJ qurilish korxonasi bilan bitim imzolagan. Unga ko'ra, davlat xususiy sherliklari asosida quriladigan 300 o'rinni talabalar turarjoli.

2023-yilning 1-oktabrida foydalanishga topshirilishi rejalashtirilgan.

Samarqand davlat tibbiyot universitetida 000 o'rinni talabalar turarjoyi qurib bitkazilgan. Xususiy tadbirkor tomonidan qurilgan bino joyli yilning mart oyida foydalanishga topshirilishi rejalashtirilgan. Shuningdek, universitetda harbiy kafedra yopilganligi bois 200 o'rinni, gumanitar fanlar kafedrasi yangi binoga ko'chganligi hisobiga eski binolar kapital ta'mirlanib, 400 o'rinni yotoqxonada tashkil etilgan.

Samarqand iqtisodiyot va servis institutida 2022 va 2024-yillarda davlat xususiy sherlik shartlari asosida ikkita, ya'n o'z hududida hamda viloyat hokimligi tomonidan ajratilgan yer

Kun mavzusi

maydonida talabalar turarjoyi qurilishi belgilangan. 2022-yilda qurilishi rejalashtirilgan talabalar turarjoyi uchun institut huddidani 0,3 hektar yer maydoni ajratilgan. Mazkur huddiddagi institut binosi (Magistratura bo'limi binosi) tarixiy bino ekanligi, ya'n UNESCOning Umumiyahon merosi ro'yxatiga kirtilgan Samarqand shahrinining tarixiy-me'moriy qo'shiqxona huddidida joylashgani sababli mazkur hudduda ikki qavatdan baland bino qurilishi mungkin emasligi ma'lum bo'lgan.

Yuqoridaq qarorga asosan institutga viloyat hokimligi tomonidan muassasadan 1,5 kilometr masofada davlat xususiy sherliklari asosida talabalar turarjoyi qurish uchun joy ajratilishi belgilangan. Ammo hozirgi kunga qadar yer maydoni masalasi yechilmaganligi sababli o'z huddididan yer maydoni ajratadigan salohiyeti tadbirkorlarni jalb qilish choralar ko'rilgan. Aynan shu maqsadda, Samarqand shahrining Rudakiy ko'chasi joylashgan "Great way for luck", "Brain Union", "Brain Union Star", "Student Smart Home Star", "Mega Brain Union" olibaviy korxonalar tomonidan 120 o'rindan jam 600 o'rinni 5 ta talabalar turarjoyi qurish loyihasi ishlab chiqilgan. Hozirda olibaviy korxonalar bilan bitimlar rasmiylashtirilmoqda. Yuqoridaq olibaviy korxonalar yotqoxonaning 240 o'rinni qismini 2023-yilning 1-martiga qadar, qolganini yilning oxirigacha topshirishni rejalashtirilgan.

Toshkent axborot texnologiyalar universitetining Samarqand filialida davlat xususiy sherliklari asosida 400 o'rinni talabalar turarjoyi qurib bitkazilgan. Bino yaqinda isha tushishi kutlimoqda.

Vazirlar Mahkamasining yuqoridaq qaroriga ko'ra, 2023-yilda Samarqand davlat universitetida har biri 450 o'runga mo'jalangan ikkita (biri shaharning Chuquro'i huddidida, ikkinchisi Jomboydag'i arobioteknologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi institutida) davlat xususiy sherliklari asosida talabalar turarjolari qurish rejalashtirilgan. Shuningdek, Samarqand davlat tibbiyot universiteti va "Ipak yo'lli" turizm va madaniy meroz universitetida bittadan talabalar turarjoyi qurilishi belgilangan.

Xurshida ERNAZAROVA.

2023-yil 17-yanvar,
seshanba

Meni ishga olishmasa-chi?

Shtatim qisqarishi mumkinmi?

Bugunning savollari haqida mulohaza

Shu kunlarda keng jaroatchilik orasida katta bahis-munozaralarga sabab bo'yayotgan hujaflardan biri shubhasiz, Prezidentimizning 2022-yil 21-dekabrdagi "Yangi O'zbekiston ma'muriy isloholari amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-269-soni farmonidir.

Chunki davlat rahbari imzolagan hujaftning 3-ilovesi ko'pchiqliki qiziqtiqib turibdi. Zotan, syni ilova bilan 2023-yil 1-yanvardan ayrim respublika davlat boshqaruvi organlarning vazifa va funksiyalari tegishli vazirlik va idoralarga o'tkazilgan holda tugatiladi. Yoki tugatilyoti.

Ko'pchiqlik tabiiy savol tug'ilayti, bizni yangi boshqaruvi tizimida ishlashimizga ruxsat berishimiz kimen!

Fuqarolik kodeksining 33-moddesi 1-qismiga asosan "yuridik shaxsni tugatish uning huquq va burchlari huquqiy vorislik tartibida boshqa shaxsiga o'tmasdan bekor qilinishiga olib keladi". Biroq Prezident Farmonining 3-ilovasidagi tugatilishi, deb belgilangan idoralarning huquq va burchlari boshqa bir idoralarga o'tapti. Demak, "vazifalar va funksiyalari tegishli vazirlik va idoralarga o'tkazilgan holda" deyilgani uchun huquq va burchlari vorislik tartibida o'tishi, deb tushunish mumkin.

Tabiyyi, bunday holatlarda PF-209-soni farmonning 3-ilovasida ko'rsatilgan davlat idoralari xodimlarini amaldaqiligi Mehnat kodeksining.

100-moddesi 2-qismi 1-bandiga muvofiq korxonalar tugatilganligi vajji bilan bo'shatish qonuniga bo'lmaydi. Aniqrog'i, bunday tartibda bo'shatish mumkin emas.

Mutaxassislarga ko'ra, mazkur vaziyetda Mehnat kodeksining 98-moddesidegi mana bu norma qo'llanishi kerak: "...korxonaya fashkil etilganda (qo'shib yuborilgan, birlashtirilgan, bo'lib yuborilgan, qayta tuzilgan, ajralganiga) mehnat munosabatlari xodimning roziqligi bilan davom etaveradi.

Negaki, amaldaqil qonunchilikka muvofigi, tashkilotning bo'yusunuvi o'zgartirish, bu hatto uni qeyta tashkil etish ham emas, bu shunchaki bir tashkilot tarkibidan boshqa tashkilot tarkibiga o'tkazish hisoblanadi, xolos. Tashkilotning bir organ tarkibidan boshqa bir organ tarkibiga, ya'n bo'yusunuvi o'tkazilishi xodimlarning mehnat munosabatlari ni xatishiga umuman asos bo'lmadi.

Chunki bu boreda amaldaqil MKning 98-moddesi 3-qismida "korxonaning bir organ bo'yusunidan boshqa organ bo'yusunuvi o'tkazilishi mehnat shartnomasining amal qilishini to'xtatmaydi" deyilgan.

Shuningdek, 4-ilovada ham tashkili-huquqiy shakli (maqomi), ham bo'yusunuvi o'zgarayotganlar bo'. Tashkilotning tashkili-huquqiy shakli yoki maqomi o'zgarishini ham qayta tashkil etish, deyish to'g'ri bo'ladi. Ya'n, bu vaziyatda ham qayta tashkil etish, ham bo'yusunuvi o'zgarishi yox beradi.

PF-209-soni farmonning 4-ilovasidagi 24 ta davlat organida asosan bo'yusunuvi o'zgarishi yuz bermoqda. Bunday holatlarda xodimlarning roziqligi bilan mehnat munosabatlari davom etaveradi hamda bo'yusunuvi o'zgarishi mehnat shartnomasining amal qilishini to'xtatmaydi.

Shu o'rinda yana bir eslatma, Bosh vazirining joriy yil 3-yanvardagi 02/1-3291-soni topshiringa muvofiq, vazirlik va idoralarning yangi tashkili tuzilmalari tashdiqlanganiga qadar PF-209-soni farmonning muvofiq qayta tashkil etilayotgan, tuga-tileyotgan va bo'yusunuvi o'zgarayotgan vazirlik va idoralarning xodimlariga 2022-yil 31-dekabrgacha amalda bo'lgan shartlarda ish haqidagi yangi tashkili tuzilishini to'lovlar, kommunal, ijara, xizmat safariga tashkilotlarni saqlashga o'id bosqcha xarajatlar vaqtinchalik smetalar doirasida amalga oshiriladi.

Bundan ko'rnadiki, qayta tashkil etilayotgan, tuga-tileyotgan va bo'yusunuvi o'zgarayotgan tashkilotlarning taqdiri yangin bir oy ichida hel bo'lmaydi.

Davlat organlarida 30 foiz atrofida qisqarish bo'lishi rasman e'lon qilindi va bu orgali budgetda qoladigan mablag' ham aytildi. Shundan kelib chiqib, 4-ilovedagi bo'yusunuvi o'zgarayotgan organlarda qisqartirish yoki berishi mumkin.

Bunday vaziyatda taqatgina shtat birligi qisqartirigan xodimlarning aynan qisqartirish sababi bilan ishdan bo'shatish mumkin. Shunda ham taqatgina qisqartirishga tushshuva va idorangan o'zida ishga joyleshtirish imkonini bo'lmagan xodimlar ishdan bo'shatiladi. Ammo hozircha qisqartirish masalasida aniq qaror qabul qilingan yo'q.

Furqat ANAROV, fuqarolik ishlari bo'yicha Ishitixon tumanlararo sudi sudyasi.

Qishda QULUPNAY pishdi

YOXUD BIR SOTIX YERDAN
30 MILLION SO'M DAROMAD

Kattaqo'rg'on tumanida qulupnaychilik bo'yicha boy tajriba to'plangan. Avvalari hududda yilda bir marta, faqat bahorda hosil olinigan. Keyingi yillarda kattaqo'rg'onlik dehqonlar qulupnayning yangi navlarini parvarishlab, kuzda ham hosil ola boshladi. Bugun esa tuman aholisi tomorqada qishda ham qulupnay yetishtirish mumkinligini isbotladi.

Tumanning eng chekka huddidi, Vayrot mahallasida yashovchi Mustafa Musayevning tomorqasi 0 sotix. U shubu maydonidan unumli foydalanishga harakat qiladi.

- 30 yil qishloq xo'jalik sohasida mehnat qilib, pen-siyaga chiqqanaman, - deydi Mustafa Musayev. - Iltimoim tarmoqlar orqali Koreya texnologiyasi asosida qulupnay yetishtirishni o'rgandim.

O'tgan yil sentabr oyida bir sotix maydonida issioxona qurdim. Gidropnika usulida qulupnay yetishtirishni maqsad qildim. Bugungi kunda ikki qavatda 2 ming tup qulupnay ko'chati parvarishlayapman. Ular gulga kirib, turgishinga o'tdi. Yuqori qavatdagi qulupnay pisha boshladi. Hosilni fevral oyida bir sotix maydonida qulupnay qulupnayga ishlav berish bir-muncha qiyin. Namoga tegib turishi natijasida hosilning bir qismi chirib ketardi. Bundan

tashqari sog'ligimizga ham ziyan edi. Oyog' imzidan zax o'tardi. Issioxonada esa bu muammollar yo'q, qulupnay ko'chatlari orasida begona o't o'smaydi.

Ular 3-4 sotix yerdagi yetishtiriladigan mahsulotni bir sotixlik issioxonada parvarishlamodda. Hozirgi kunda ikki qavatda qulupnay yetishtirayotgan bo'lsa, undan ko'chat olib, yana bir qavatga ko'paytirishni niyat qilgan.

- Issioxonada yeridan ham unumi yoldanishiga harakat qilyapmiz, - deydi M.Musayev. - Bu yerdan turli xil ko'katlar yetishtirib. Yangi yil bayrami oldidan bozorga chiqardik va ikki million so'miga yaqin daromad qildik. Bo'shagan yerga boshsha ko'katlar urug'ini qadayaomiz.

M.Musayev bir sotix issioxonadan yiliga 50 million so'mgacha daromad olishni ko'zlaydi. Shu maqsadga erishsiz, u qo'shimcha yerdagi tadbirkorlikni boshlash istagida.

To'liqin SIDDIQOV,
Baxtiyor MUSTANOV
(surat).

Paxtachida 15 billion so'mlik 21 ta

chorvachilik loyihasi ishga tushdi

Yevropada bir bosh zotdar qoramoldan kuni ga 35-40 litrgacha sut olinadi. Bizda esa mahalliy zotdagagi qoramolning uchtasi shunday mahsulotlari qayd etadi. Bu albatta chorvaning zoti va oziq-ovqat ratsioniga bog'liq. Xo'sh, o'zimizda ham shunday natijaga erishish mumkinmi?

Chorvachilikni rivojlantirishga qaratilgan loyihalari, xorijdan keltirilayotgan chorva mollari hisobiga chorva naslini yaxshilash aynan shu maqsadga qaratilgan.

Masalan, Paxtach tumanining hududiy joylashuvi, tabiiy iqilm sharoitidan kelib chiqib paxta yetishtirish, chorvachilik xo'jaliklari tashkil etish uchun juda qulay. Shu bois, hozir tumanda 42 ta qoramolchilik, 33 ta qo'ychilik, 38 ta parrandachilik, 30 ta baliqchilik va 9 ta asalarichilik yo'nalişidagi fermier xo'jaligi faoliyat yuritmoqda. Bu xo'jaliklarda 041 ming boshdan ortiq chorva mollari parvarishlanmoqda. Chorvachilikda ozuqa bazasini mustahkamlesh uchun 2382 hektar yer maydoni ajratilgan.

Tumanda 2022-yilda chorvachilik sohasini yanada takomillashtirish uchun umumiy qaymati 15 billion 800 million so'mlik 21 ta loyiha ishga tushirilib, 100 ga yaqin yangi ish o'marildi.

Chorvachilikda naslchilik ishini yanada takomillashtirish maqsadida 2023-yilda qoramolchilik, parrandachilik, baliqchilik yo'nalişidagi qiymati 35 billion so'mlikdan ziyod yizod. Chorvachilikda ozuqa bazasini mustahkamlesh uchun 2382 hektar yer maydoni ajratilgan.

Aholining chorva mahsulotlariiga bo'lgan talabini qondir-

ish maqsadida o'tgan yil 15 ming tonna go'sht, 60 ming tonna sut, 34 million donedan ortiq tuxum mahsuloti yetishtirildi.

Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 12-maydagi "Chorvachilik tarmog'iga davlat tomonidan subsidiya ajratishini tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujiatlarni tashdiqlash to'g'risida"gi qarori ijjosini ta'minlash maqsadida "O'zgroinspeksiya"ning Paxtachi tuman bo'limi tomonidan doimiy nazorat o'matilgan. Bugungi kunda ushbu qaror ijjosha bo'yicha profilaktik tadbirlar va monitoringlar o'tkazilmoqda.

Inspeksiyaning tuman bo'limi inspektorlari tomonidan 2022-yilda 121 ta nazorat tadbiri o'tkazilib, 35 ta huquqbuzurlik qayd etildi. Aniqlangan qonunbuzilish holatlari yuzasidan tuman hokimligiga 3 ta taqdimma kiritildi, 08 ta huquqiy ta'sir chorasi qo'llanildi va 15 ta holat yuzasidan tegishli tashkilotlarga ogohlantirish xattlari berildi.

- Tuman veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish bo'limining "Sanchiqu", "Hayrabot", "Baloqumbaz" sun'iy urug lantirish maskanlarida huquqbazarlar aniqlanib, jerma qo'llanildi, - deydi inspeksiyaning tuman bo'limi shu'ba katta inspektor Kursheva Rajabova. - Chorvachilik yo'nalişidagi "Nasidor zottli mollar", "Dilmurod chorva", "O'tkiz chorva invest", "Choshtepa Shukur chorva" fermier xo'jaliklari rahbarlari qonunbuzilish holatlari barterat etish yuzasidan tegishli tashkilotlarga ogohlantirish xattlari berildi.

- Paxtachida yaratilgan imkoniyatlardan unumli foydalangan holda chorvaning sonini oshirish, mahsulotl

Respublikamizda sanoatni rivojlantirish, eksportga yo'naltirilgan raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish lozim. Bu borada sanoat korxonalarining iqtisodiy barqarorligini ta'minlash, ish o'rinalarini saqlab qolish va yangilarini yaratish muhim o'rinni tutadi. Shu bois mamlakatimizda sanoat korxonalarining uzuksiz ishlabi uchun bir qator imkoniyatlar yaratilmoqda.

Yevropaga eksport hajmi 86 foizga oshdi.

Jumladan, 2021-yil 10-apreldan O'zbekiston uchun Yevropa Ittifoqining barqaror rivojlanish va samarali boshqaruv bo'yicha maxsus imtiyozlar tizimi (GSP+) kuchga kirdi. Bu Yevropa Ittifoq mamlakattiringa 6200 dan ortiq turdag'i mahsulotni bojsiz sotish imkonini berdi. Eksportyor korxonalariga yangi bozorlarga kirib borish va eksport geografiyasini kengaytirishda bir qator quyluklari yaratdi.

Xalqaro standartlarni keng joriy etish va mahsulotlarning jahon andozalariga muvofiqligini sertifikatsiyadan o'tkazish korxonalarning eksportiga yetkazib berishga mo'ljallangan tovarlar ishlab chiqarishni ko'paytirish bo'yicha eng munus vazifelardan biri hisoblanedi.

Xususan, 2022-yilning 13-iyundan Prezident huzurida standartlashtirish va sertifikatsiyadirish sholalariga bag'ishlangan yig'ilishda davlatimiz rahbari eksport hajmini 30 milliard dollarga yetkazish bo'yicha vazifa qo'ydi. GSP+ tizimi doiridan Yevropaga mahsulot eksport qilish sur'atlari va to'sqinlik qilayotgan omillarga e'tiborni qaratdi. Prezidentimiz topshirig'iga muvofiq, O'zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligi GSP+ tizimi doirasiда mahalliy mahsulotlarning Yevropa bozorlariga eksportini kengaytirish bo'yicha "yo'l xaritasi" ishlab chiqidi.

Viloyat hokimligi va texnik jihatdan tartibga solish agentligi tizim tashkilotlari hamkorligida viloyatdagi 103 ta konokada xalqaro standartlarni joriy qilish va sertifikatsiyadirish bo'yicha tarmoq jadval shakllantirildi. Bu jarayonda viloyatdagi ishlab chiqaruvchi 103 ta korxonaga yaqindan yordam berilib, korxonalar Yev-

ropa Ittifoqi bozorlariga eksport qilishni kengaytirish uchun Yevropa Ittifoqining talabalar, GSP+ tizimida belgilangan imtiyozlardan samarali foydalishni bo'yicha tegishi qo'llanma va ma'lumotlar bilan ta'minladi.

Jumladan, "Asia Silk Wallpaper" mas'uliyati cheklangan jamiatiga amaliy yordam ko'rsatish natijasida Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida talab etiladigan "CE" markirovkanini tasdiqlovchi sertifikat topshirildi. Qishloq xo'jaligi mahsulotlari eksporti qiluvchi "Hirmon City" va "Bulung" ur Meva-Sabzavot" mas'uliyati cheklangan jamiatiga tashriflari "Global GAP" xalqaro standarti joriy qilindi.

To'qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarish faoliyati bilan shug'ullanadigan "Eco Planeta" mas'uliyati cheklangan jamiatiy "OEKO-TEX Standart 100" xalqaro standartlari asosida sertifikatsiyandi.

Bundan tashqari, metal mahsulotlari ishlab chiqarishga ixtsoslashgan "Azia Metall Prof" mas'uliyati cheklangan jamiatiga Yevropa Ittifoqining EN 10340:2020 va EN 10109:2020 standartlari joriy etilib, ishlab chiqarilgan mahsulotlari ushbu standartlari asosida sertifikatsiyanshi natijasida korxonaning eksport geografiyasini Polsha hamda Venegriya davlatlari kengayshiga erishildi.

O'zbekistonga GSP+ benefisiyar maqomni berilganidan so'ng, 2022-yilning birinchi yarmida O'zbekistoning Yevropa Ittifoqiga eksporti 80 foizga oshgan. O'shining 90 foizi to'qimachilik mahsulotlari hissasiga to'g'ri kelgan.

Kamoliddin MURODOV,
"UzTest" DUK Samarqand filiali boshqaruvchisi.

Sarishtalik - fuqarolarning didi va faolligida

Mamlakatimizda aholi turmush farovonligini yaxshilashga davlat siyosati darajasidagi vazifa deb qaralmoqda. Xususan, "Obod qishloq", "Obod mahalla" davlat das-turlari asosida katta ishlar amalga oshirilayapti. Mahallalar zamonaviy qiyofa kasb etmoqda. Yo'l va ko'chalar asfaltlanib, tungi yoritkichlar bilan ta'minlayapti. Yangi elektr, gaz, ichimlik suvi tarmoqlari tortiliyapti. Maktab, bog'cha, jamoat binolari qurilyapti. Savdo, tibbiyot, transport, aloqa xizmatlari rivojlantirilayapti.

Ammo ayrim mahallalarda hamon loqaydilik, boqimandalik kayifiyati ko'philikni tark etgani yo'q. Qars ikki o'ldan chiqadi. Aslida obodonlashtirish tashabbusi fuqarolaridan chiqishi kerak emasdi? Hamma narsalar davlat qilib berishi kerak, degan fikrdan voz kechish payti keldi. To'g'ri, davlat yordamini aynayapti, shunday ekan, unga kamartbascha, hamkoru hamdam bo'lsak, muammolar tezroq hal bo'ladi.

- Mahalla obodonlashtirishga e'tibor bermayapti, - deydi davrada hech kimga gap bermay o'tirgan Nishon maxsum. - Yangi uyo ko'chib chioq-nimga yigirma yil bo'ldi. Darvoza oldida ko'chada chioqindan uylib yotibdi. Mahalla oqsoqollariga xudonning zorini qilib kelaman, hov, barekatopkurlar, chioqindini olinqlar deb, parvo qilishmaydi...

Uning nolishi yonida o'tirgan Sadir akaning g'ashiga tegdi. Burilish tanben berdi:

- Odamlarga ham hayronsan, un seniki bo'lsa, tevarak-atrofinga yig'ishib, supirib-sidirib o'tirda, nomardar. Qolningi sovuq suvga urmasang, sen uchun birov kelib qilib berishi kerakmi?

To'g'ri, ko'cha jamoatniki. Uni risoladaqidek qilib qo'yish uchun davlat yordami, mablag'i talab qilinadigan joylari bo'ladi. Biroq har bir fuqaro o'z eshibi oldini oboq qilib qo'ysa, muammolar ancha kamayadi. Endi istalgan mahallani aylanading, manzaraga bir nazar tashlang: uylarning ko'cha tarafidagi 2,5 metr piyodalar uchun ajratilgan yo'laklari panjari bilan to'sib olining. Arioqlular ko'milib ketgan, yomg'ir suvi ko'chaga toshib chiqib, qatnov qismini o'diyim-chuquq qilib tashlagan. Yana kimdir piyodalar yo'lagiga o'tin bosib qo'yibdi, yana biri qurilishdan orta oqigan qum-shaq alni uyib qo'ygen. Yana biri do'koncha oshib olgan...

Obodonchilish aslida ko'ngidan, did va farosatdan boshlanadi. Agar har kim o'zi yashaydig'an uy, ishlaydig'an korxona, tashkilot atrof ozodaligi, saranjom-sarishtaligiga e'tibor berса, boqimandalik kayifiyati o'rni qolmasdi.

- Oysi kuni uchrashuvda tappa-tuzuk ziyo-lib ki kishi tuman hokimidan mahalla qabristonini obodonlashtirib berishni so'radi, - deydi Sadir aka.

- Axir ushuq qabristonda o'sha mahalladagi larning

dunyodan o'tgan ajodolari mangu qo'nim topgan. Marhamhalar xotirasasi, ruhi pokariiga hurmat ko'rsatish uchun ular o'qim topgan manzilini obod qilish mahalla ahlining insoniy burchi emasdi?

Mulohazadan muddaomiz shuki, obodonchilik bilan bog'iq muammolarni hal etishda mahalla fuqarolar yig'intari tashabbuskor bo'lishi lozim. Hasharlar onda-sonda, bayramlar afasidagi qurboni emas, mintazam o'tkazib turilishi kerak. Odamlar "davlat" o'zlarini ekaniqini, o'z muammolarni birov kelib, hal etib bermasligini, bu yumushlarni faqat hamijihatlikda amalga oshirish mumkinligini anglashi payti keldi.

Tog'aymurom SHOMURODOV.

Agrosanoat majmui ustidan nazorat qilish inspeksiysi qoshidagi "Agrosanoat majmuida Xizmatlar ko'rsatish markazi" davlat unitar korxonasi ichki iste'mol va eksportga yo'naltirilayotgan qishloq xo'jalik mahsulotlarining sifatini ta'minlaydi.

2022-YILDA 5 MILLIARD SO'MLIK DAN ORTIQ XIZMATLAR KO'RSATILDI

Hozirda korxonaning viloyat filialida qishloq xo'jaligi ekintlarining barcha tardiagi urug' va ko'challari, paxta tolasi, momig'i va texnik chig'ili, yog', margarin, mayonez, shrot, shelxua, xo'jalik sovuni, don, dukkali don va moyli ekintlar, ulaming urug'larini sinovdan o'tkazilmoqda.

Shuningdek un, yorma, kepar, oraliq mahsulotlari va chiqindilar zamonaviy laboratoriya sinovidan o'tkazilib, muvofiqlik sertifikati berilmoqda.

2022-yilda mahsulotlarga muvofiqlik sertifikati, sinov bayonnomalarini va sifat sertifikatlari berish, akkreditatsiya doirasiga muvofiq sinov uskunalarini metrologik attestatsiyadan o'tkazish, paxta tolasi shiradorligini aniqlash, paxta tolasi va momig'i toyulari massasini o'chash bo'yicha xizmatlar ko'rsatildi.

Shuningdek, o'tgan davrda viloyatimiz hududiga chet davlatlardan keltirilgan import mahsulotlari chuquq laboratoriya tahlilidan olinagan.

"O'zagroinspeksiya" viloyat boshqarmasi axborot xizmati.

Yangi avlod darsliklari yangicha fikrlashga o'rgatadi

2022-yil 29-dekabr kuni poytaxtimizda yangi avlod darsliklari ko'rgazmasida Prezidentimiz bilan uchrashdik. Yurtboshimiz makkablarda ta'lim sifatini oshirish, bitiruvchilarga kasb-hunar o'rgatish, ularni ish bilan ta'minlash, umuman xalq ta'limi tizimini tubdan isloh qilish borasida gapirdilar.

Maktabimizning 12 nafer boshlang'ich sinf o'qituvchisi yaqindan Toshkentda malaka oshirib qaytdi. Dastlab yangi avlod darsliklari asosida boshlang'ich sinflarga dars o'tish Toshkentdagi ayrim maktablarda tajriba-sinov tariqasida qo'llanigan bo'lsa, yangi yildan 14 ta maktabda, xususan, bizning maktabimizda ham sinovdan o'tmoqda.

Yurtboshimiz uchrashuvda ota-onalaming o'qituvchiga munosabat o'zgarishi kerakiqini aytdi. Har bir ota-ona bir oyda bir marta maktabga kelishi, farzandining bilimini nazorat qilishi lozimligini, shuningdek, maktab ota-ona va

mahalla bilan ishshi kerakligini kuyunib gapirdi. Xususan, o'qituvchining maqomi Konstitutsiya va qonunlar bilan belgilanishi kerak, dedi.

Yangi avlod darsliklari to'xtaladigan bo'lsak, ular to'rtta ko'nikma asosida tuzilgan bo'lib, bolanining tafakkurini rivojlantirib, erkin fikrlashga o'rgatadi. Ulardan birinchisi - kommunikatsiya. Bunda bolanining muolloqto bo'niknasi shakllantiriladi. Ikkinchisi - kollobaratsiya. Bola hamkorlikda, jamaot bo'lib ishlash bo'niknasi yoki bo'la badi. Uchinchi - kreativlik bo'lib, bunda bolanining yaratuvchanlik, ijodkorlik qobiliyati rivojlantiriladi. To'rninchisi bo'nikma - kreativ fikrlash, ya'ni o'quvchi tanqidiy, tahlili fikrlashga o'rgatiladi. Usbuh metod xalqaro dasturlar asosida tuzilgan bo'lib, kelasi o'q yildan berisha maktablarda qo'llanadi.

Shuningdek, ushbu darsliklar har bir choraklik uchun alohida chop etiladi, ya'ni to'rt chorak uchun to'rtta kitob nashr etiladi. Kitoblar yorqin ranglardagi bo'lib, bolani o'ziga qila qila oladi. Bundan tashqari, kitobga yozish mumkin.

Avallari a'lochi o'quvchilarga alohida kartochkalar tayyorlab kelardir. Endi esa bunga hojat yo'q, chunki kitoblarda qo'shimcha mashq va misollar berilgan. Agar

E'TIBOR

Bir necha kundan beri yurtimizda hukm surayotgan anomal souvq ob-havo bir qator soha xodimlari mehnatini murakkablashtirdi. Ko'cha va xiyobonlar, piyodalar yo'lkalarini qor ko'chilarini muzdan tozalashda Samarqand shahar obodonlashtirish boshqarmasi xodimlari fidoyiyik ko'rsatmoqda.

Boshqarma boshlang'ich kasaba uyushusha tashkiloti yetakchisi Akmal Bahromovning ma'lum qilishicha, 1400 nafrdan ziyod xodim ish kunitida ko'chada mehnat qilaydi. Ayni kunda ular uchun bepuq issiq ovqat tashkil qilingan. Shuningdek, maxsus kiyim-bosh, etik va qo'qop bilan ta'minlangan. Barcha brigadalar termos bilan ta'minlangan. Ko'chalarni tozalashda 50 ga yaqin maxsus texnika jaib qilingan.

Orifjon MIZAMOV,
viloyat kasaba uyushmalari kengashi yetakchi mutaxassis.

bola berilgan topshirilganim muddatidan oldin bajarsa, u o'z xohishiga ko'ra o'shimcha mashholarni bajarishi mumkin. "Aliitbe" kitobida ham bolani fikrlashga majbur qiladigan masqo va misollar bor. Masalan, bol mavzuga doir bo'lgan narsalarning nomini yozishi kerak.

Yaqindan bolalarga yangi metod asosida "Zumrad va Qimmat" ertagini o'tdim. Men bolalardan "ikkovini birlashtiruvchi narsa nima?", deb so'radim. "Oiz bola", dedi biki, "Birovning farzandi", dedi ikkinchisi, "Ikkovi ham birovga o'gay" devishdi. Ochig'i, oxirgi variant o'zimming ham xayolimda yo'q edi. "3" bahoga o'qildigan o'quvchim "Biri dadasini, biri ayasini yaxshi ko'radi", dedi. Shunda bildimki, yangi metod qolqoq, darsga qiziqmaydigan o'quvchini ham o'ziga jaib etar ekan.

Bundan tashqari, yangi metodga ko'ra, o'quvchilar hattada bir kun planchet bilan ishlaydi. Shuning uchun maktabimizga planchet bilan ishlaydi. Planchetda maxsus elektron ta'lil platformasi integratsiya qilingan bo'lib, bola bajarigan masqo ulotining bahosini o'sha zahot biladi. O'quvchilar planchetdan bo'sh vaqtida ham foydalaniши mumkin.

Yangi metod asosida dars o'tish uchun har bir o'qituchi o'z usida doim ishshishi kerak. Yangicha o'qitish sonemas, o'qituvchilar zimmasiga katta mas'uliyet yuqinmoqda.

Tadbirda Prezidentimiz bilan dildan gaplashdik. Uchrashuvdan o'zgacha ishtiyoq bilan qaytdik.

Dilorom G'ANIYEVA,
Samarqand shahridagi 9-umumiy o'rta ta'lim maktabi boshlang'ich sinf o'qituvchisi.

DA'VOLAR BO'LSA...

Samarqand shahridagi "ROYAL-MEBEL-SAVDO" mas'uliyati cheklangan jamiyat (STIR: 307090984) o'z ustav fondini 2 040 104 813 (ikki milliard qirq million bir yuz to'rt ming sakkiz yuz o'ch) so'mdan 77 104 813 (yetmish yetti million bir yuz to'rt ming sakkiz yuz o'ch) so'm kamaytirib, 1 963 000 000 (bir milliard to'qiz yuz oltish uch million) so'm etib belgilamoqda.

Shu munosabat bilan unga beldiriladigan barcha da'volar gazetada e'lon chop etilgach, bir oy davomida qabul qilinadi.

Manzil: Samarqand shahri Gagarin ko'chasi, 123-uy.

Urgut tumanida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Nabiyeva Nargis Qahramonovna notarial idorasida marhum Nazarov Toxir Atamurotovichga (2021-yil 17-martda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meros ishi ochilmoida. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Nabiyeva Nargis Qahramonova notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Urgut shahri Navoiy shohko'chasi.

Pariq tumanida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Ashurova Dilafur Ziyodullayevna notarial idorasida marhum Qarshiyev Xolmukhammad Qo'shabqovichga (2022-yil 28-iyunda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meros ishi ochilmoida. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Ashurova Dilafur Ziyodullayevna notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Payariq tumanida Chelak shaharchasi, Istiqlol ko'chasi, 110-uy.

Yangi yil bayrami arafasida yaxshi ukalarimdan biri ustoz jurnalist, adib Mamatqul Hazratqulovning yaqinda chop etilgan "Kitobim ichra sen borsan" deb nomlangan kitobini sovg'a qildi. Ushbu kitob haqida hamkaslarimdan iliq gaplar eshitgandim. Undan o'rinn olgan hikoya va lavhalarni ustozning telegram kanalida o'qib borayotgandim, endi kitobni o'qish imkoniyati tug'ilgani uchun xursand bo'ldim.

Bayram kunlari kitobni o'qib chiqdim. Bundan oldin, aniqroq'i 2022-yilning oktabr oyida Mamatqul aka elliq yillik qadron do'stleri Erkin A'zam va Usmon Azim bilan Samarganda ijodiy uchrashuvga kelganda dastxbat yozib bergen "Gladiolus" va Ozarbayjon xalq yozuvchisi Anarning asarlarini tarjima qilingan "Albatta uchrashamiz" kitoblarini o'qib, ulardan uyg'ongan hayrat va hayajon bilan yurgenimda bu kitob ustozning ijodi haqidagi taassurotlarimni yanada ham boyitdi.

Darvoqe, Mamatqul akaning ushbu kitoblari, shuningdek, "Ikki sohil" ham u kishi 75 yoshiga to'lgan yilda nashr etildi.

Umuman olganda, 2022-yil ustoz uchun sermashul bo'ldi. Ammo yil boshida yarim asordan ortiq birga yashab, hayotning ko'p past-balandini ko'rgan, sinov va mashaqatlami bir-biriniga bo'lgan cheksiz mehr-muhabbatlar bilan yengil o'tgan (bular ham ushbu kitoblarda hikoya qilingan) umr yo'ldoshining vatoti ustozga qattiq ta'sir qildi.

Yaxshiyam shunday paytlarda ustozga farzandu nabiralarining, atrofdagi yaqinlari va do'stalarining e'tibori, mehri daldio bo'ldi. Qollaversa, u kishining kitobga mehr qo'ygan, o'zi ta'kidlaganidek, bo'sh vaqt bo'ldi deguncha kitob mutolaa qilishi ham og'ir damlarda qo'l keldi.

Bu o'rinda men ustozning ijodkor do'stleri, safdoshlarini alohida ta'kidleshti istardim. Yil davomida ijodiy uyushmalar, tashkilotlar tomonidan oayerdan, qanday uchrashuv va suhbet o'tkazmasin, albatta, Mamatqul akani takif qilib, birga borganlarini ko'dirk, dikkash davralariga guvoh bo'ldik.

Uzoqqa bormaylik, yuqorida qayd etganim - o'tgan yil oktabr oyida Samarganda bugungi o'zbek adabiyatining darg'ali Erkin A'zam va Usmon Azim ishtirokida o'tkazilgan uchrashuvlar ham aslida Mamatqul Hazratqulovning jomboylik ijodkor yoshlari bilan uchrashuvda bergan va'desi bo'yicha tashkil etilgandik. Ular veqtni qizq'anib yoki boshqa behona bilan shu uchrashuvlarga kelmasligi ham mumkin edi. Ammo do'starining - Mamatqul akaning yosh ijodkorlarga bergen va'dasi ustidagi chiqishi uchun vaqt topishdi, bir emas, bir nechta uchrashuvlar o'tkazishdi. Va e'tiborlisi, aynan Erkin A'zam va Usmon Azim, garchi Mamatqul aka e'tiroz bildirgan bo'lsa-da, bu tadbirler bahona safdosh do'stleri bu yil 75 yoshiga to'iganini alohida ta'kidlab, uning ijodi va yuksak insoniy fazilatlari haqida to'lib-toshib qapirishdi, ijodiy uchrashuvlar nishabini shu tomoniga ham burishdi.

Mana buni qadronlarning chinakam odamligi deşa bo'ladi!

Bir yilda to'rt kitobning nashr etilishida ham shu do'stlaning dalasdi, qo'llab-quvvatlashi katta turki bo'lganini o'sha uchrashuvlarda ustoz alohida ta'kidlagandi.

Men bu kitoblarga kiritigan hikoya va qissalar, esselardagi eyrim epizodlami u kishining suhbettarida, xotiralar haqida so'zlab bermanida eshitganman. Shuning uchun mutolaa chog'ida go'yoki bu kitoblarni o'qimadim, ulaming har birini ustozning o'zidan eshitgandek bo'ldim.

"Bir tilim qovun yoxud oltimish yillik komandirovka", "Chiroq o'chmagan kecha" qissalarini, deyarli bercha hikoyalarda Urgutni, ustoz tug'ilib o'sgan tog' etagidagi Mingbulloq qishlog'ini. Taxtigoracha dovonini va bu mas-kanning bag'rikeng, samimiy odamlarini ko'rdim.

Yo'ldosh Bo'riyev timsolida esa poystaxtda, yuqori mansabda ishlasha-da, o'zini, o'zligini unutmagan, yurtga sadoqatli, imon-e'tiqodi mustahkam, qalbi buyuk insonni ko'rdim. Saksonga yaqinlashevaytgan shu insonning oila, farzandlar ta'lim-tarbiysi, hayot mohiyati haqidagi qarashlar esa faqat uniki emas, u singari umrining ko'p yillari rahbarlik levozimlarida o'tgan har bir insonga tegishligini angildim.

"Yusubek hoji oltimish beish yoshida dunyo mojaralariiga etak silsiga ekan. Men-chi? Men saksonga bo'reymanu hamon bu mojaralardan qutilganini yo'q. Yoki o'zin istamoymanmi? Bunda ham Jon bor. Odam bolasi yillardavomida o'rganib, ko'nikiqligol qoldatidan birdan voz kechishi qiyin ekan. Qirq yil oz muddatmi? Shuncha

yillar davomida ma'lum tartiblarga o'rganib, hayot shu deb yurganim yolg'onmi?..

Har bir inson ma'lum yoshga borganda o'tgan umrini sarhisob qilib, shunday ko'ya tushar balki. Nega shunday? Nega odam bolasi yoshligida, belida kuchi, ko'zida nuri borligida bu haqda o'yalmaydi? Aqli noqislik qilmarmikan?.. Xom sut emgancanda degani shudir-da..."

Professor Yo'ldosh Bo'riyevning bu fikrlarini siz ham qaysidagi rahbaridan, hayoti davlat ishidagi o'tgan insondan eshitgan bo'sangiz ajabmas.

"Igor" hikoyasidagi qarib elliq yil maktabda o'quvchi qilgan Almat Murodowing umming kuzi, uni pay-qaganlar va payqaganlar borligi haqidagi qarashlari ham kishini e'tiborsiz qoldirmaydi.

Kitoblarga kiritigan qissa va kichoyalar orasida anche oldin, sobiq tuzum davrida yozilganlar ham bor. Lekin negadir, ularda o'sha davrida talab qilingan sotsialistik realizm ustubi yoki makfura ta'siri sezilmaydi. Bu bilan esarlar qayta ishlani, bugungi davrda mosilashirtilgan, degan fikrdan yiroqman. Chunki, asarning g'oyasi, makfurasini kichik tuzatishlari bilan butunlay o'zgartirib bo'lmaydi, baribir qaysidir elementlarda, sujetlarda o'zini ko'rsatib qo'yadi. Nazarimda, Mamatqul akaning o'tgan esarda yozilgan esarlarida ham insoniylik, kishilar o'rta-sidagi mehr-oqibat, oileviy qadriyatlari birinchini o'ringa oo'yigan, ulug langan. Bu qadriyatlari esa o'limas va abadiydir.

"Chiroq o'chmagan kecha" qissasida sobiq ittifoq qo'shnilar askari va afz on yigit o'rta-sida kechgan sunbatga e'tibor qarataylik. Mena shu qisqa bahsdayoq ushbu yurtdagi urushning asl mohiyati ochib berilgan, nazarimda.

“Hamman bir go'rsan, senam, anavilaram – baring sho'ravisan. Nimaga boshimizga quroq ko'farib kelas-anlar?

- Sizlarga emas, yo'lda dushman chiqib qolmasin, deb har ehtimolga qarshi o'lananiz buni.

- Kim dushman? Kim dushman? Sen dushman! Manavil dushman! Birovning yurtiga bostirib kiran odam dushmanmi yo'rtimi bosqinchilardan mudofaa qilmoga otlangan kishi dushmanmi?..”

Xo'sh, bu qadriyatlardan Mamatqul akaning qalbiga, esarlariga qanday singan bo'lishi mumkin? Bu savolla javob ham kitoblar qatida yashiringan. Bolalikdan kitobga mehr qo'yishi, raisning farzandi bo'lsa ham kamsoqun va imtibabligi, adolatlarvar ota va farzandlariga butun borligi ni beg'ishlagan mehribon onanining to'g'ri ta'lim-tarbiysi, uvol va savob nimaligini o'rnatgani Mamatqul akaning davr emas, adabiyot kishisi bo'lishiga xizmat qilgan.

Biz ko'pincha rahbarlari davr yuzaga chiqaradi, makfure tarbiyalaydi, degan gaplarni aytamiz. O'zbekiston Milliy axborot agentligi – O'zAga rahbarligi chog'ida ustoz haqida ham ayrimlar shunday fikrlarni ko'p aytdi. Mamlikat bosh axborot mahkamasining rahbari sifatida o'faoliyatini turlicha talqin qilishi. Vaholanki, Mamatqul aka sobiq ittifoq davrida respublikamizdagi eng nutuzli nashrlardan bo'lgan "O'zbekiston madaniyat", keyinchalik "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" gazetasida ko'p yil faoliyat yuritgan. O'z davrining katta-katta yozuvchi va shoirlari, jurnalistlari bilan birga ishlagan, yetuk san'at va medaniyat namoyandalarini bilan hamsusbat bo'lgan. Agar makfura, asl milliy qadriyatlarni, g'oyalar nimaligini bilmaganida o'sha davr ta'siridan chiqib keta olmasdi, yurak yutib fikr bildirmasdi. Aksincha, u kishi mustaqillik tuyufi mamlikatning bosh axborot idorasida ishlagan paytida mustaqillikning qadr-qimmati nimaligini yaxshi anglab, buni boshqalar ongiga singdirishga harakat qildi. Yurt ichida ham, taşqarida ham mustaqil O'zbekiston she'ni, obro'si uchun siyosatchilardan kam bo'lganining tarzida kurgashdi.

Bu haqda gapirganda ustozning 1994-yil aprel oyida Moskva o'tkazilgan MDH davlatlari axborot agentliklari rahbarlarining uchrashuvidegi qet'iyatini eslashni joiz deb o'yayman. O'shanda Mamatqul aka yosh mustaqil devlatning mustaqil axborot agentligi qanday faoliyat olib borishi kerakligini "katta og'alik" magomidan tushishni

istamayotganlarga ko'rsatib qo'yagan va bundan sobiq ittifoqdagagi boshqa axborot agentliklari ham andeza o'lgan edi.

1997-yilda Oshirada o'tgan "Misr va MDH davlatlari hamkorligi" mavzuidagi xalqaro konferensiya esa Mamatqul akaning misrik ma'rurzachining noto'g'ri ma'lumotlariga e'tiroz bildirib, bu fikrlarga aniqlik kiritishni talab qilishi, aks holda O'zbekiston delegatsiyasi anjumanni tark etishi haqida gapirishi uchun kishida qat'iyet va jasorat bilan birga avvalo yuksak vatanparvarlik hissi bo'lishi kerakligini ko'pchiligidagi yaxshi anglyezim. Ushbu konferensiyaning gap-so'zlar ustozdan oldin Toshkentga yetib kelgan va katta-kichik davralarda turlicha talqin qilgingan. Ammo baribir ustozning tutgan yo'li ma'qillangan.

Germaniya elchisi bilan bo'lgan suhbata ham ana shu vatanparvarlik, davlat xizmatchisiga xos yuksak ma-horat va diplomatiya yaqqol o'z aksini topgan. Yo'qsa, mustaqil bo'lganligi endigina uch yu'lon qavilganda davlatning hali o'z yo'lini topib ulgurmagagan axborot agentligi rahbari dunyoning taroqiy etgan davlatlari qatorida sanaladigan Germaniyadek mamlakat elchisining fikrlariga e'tirozini asoslagan holda bildirib, keskin gapirmagan bo'lardi.

Endigina dunyoga yur tutayotgan, hali ko'pchilik bilib-bilmay turgan davlatning bosh axborot idorasini rahbarining bu kabi xatti-harakatlar, xalqaro anjumanlardagi chiqishlari, yozgan maqola va ocherklari, albatta, O'zbekistoni jahonga tanitish, mustaqillikni mustahkamlash yo'lidida Vatanning bir fidoyisi sifatida o'shgan ulkan hissadir va bu xizmatlar davlatimiz, xalqimiz tomonidan e'tiroz etilib, qadrlanib kelmoqda.

2009-yilda Samargand shahridagi Registon maydoni yaqinida sobiq ittifoq davrida qurilgan ulkan muzej binosi buziladigan bo'ldi.

Aslida, ushbu muzej binosi avvalgi tuzum davrida ajodlarimizning yuksak bunyodkorlik salohiyatining bir namunasi bo'lgan Registon majmuasi salobatiga soyha so'lish maqsadida qurilgan (shunday maqsad bo'lganliganida buyuk jahongir Amir Temur maqbarasi yaqinida, shahar o'rtesida sport zavodi qurilmagan bo'lardi). Bu binodan tashqari majmuim atrofida yana bir nechta restoran, sa-vdo markazi, avtoshozbekat, kinoteatr qad rostlagandi. Mamlakatimiz mustaqillikka erishgach, bu inshootlarning barchasi navbatli bilan boshqa joylarga ko'chirildi. Tarixiy obida atrofi ochila boshlagech, muzeyni ham boshqa joyga ko'chirishga qaror qilindi. O'shanda ayrim xorijiy omavvily axborot vositalarida bu holat turlicha talqin qilindi. Go'yoki O'zbekistonda medaniyat boyliklariga e'tibor juda yomon, mana, muzeju buzilashlardi, degan ma'noda chiqishlar ko'paydi.

Garchi bu chiqishlardan maqsad-muddao aniq bo'lsa-da, bayon etilgan holatlarni o'rGANISH maqsadida Mamatqul Hazratqulov O'zbosh direktori sifatida va u kishining o'rnbosari Ahmadjon Toshxojayev Samargandga kelishdi.

Dastlab ular muzej joyleshgan hududni borib ko'rishdi, muzej xodimlari, viloyat va shahar rahbariyati, tarixchi va muzeyshuson olimlar bilan suhbateshishdi, mahalliy aholining fikrlarini eshitishdi. O'zning viloyatdagi muxbir sifatida ularga hamrohlik qilib, suhbatalarda bildirligan fikrlarni yon daftarmiga qeyd qilib boraverdim. Shu haqda maqola tayyorlash topshirilsha kerak, degan o'ya edim. Lekin ustoz hech narsa demadi va "ertaga tahririyatda gaplashamiz" dedi va ular mehnomonada qolishdi.

Ertasi kuni esa direktor va o'rnbosari "Zarafshon" gazetasida tahririyatida kecha ko'rgan-eshitganlari, bino tarixi va u bilan bog'liq ma'lumotlar asosida kattagina maqola tayyorlashdi. Bu maqola O'ZA saytida va bir qator nashrlarda chop etildi. Shu bilan har xil gap-so'zlarga nuqtga qo'yildi.

Ustoz bu topshiriqni o'rnbosarlari yoki bosh muharirlarga berishi, poytaxtda turib, shu materialni yozdirishi yoki yozishi mumkin edi. Lekin gap yurt va millat sha'ni, ajodlar merosi va uning qadr-qimmati haqidagi borar ekan, u kishi bunday yo'l tutmadi va o'zi ko'rib, odamlar bilan gaplashib, maqola tayyorlari.

Menga o'n yillardan ko'proq vaqt ustoz qo'li ostida, O'zAning Samargand viloyatiagi muxbir sifatida ishlashni etdi. Ana shu yillarda devomida Mamatqul akadan nafaqat jurnalistika bo'yicha, balki hayot sabog'ini ham olib etdi.

Ustozning yangi kitoblarini ham ana shu katta sabog vazifasini o'tsiga ishonaman.

G'olib HASANOV.

Bir topilma izidan

PAYARIQDAN TOPILGAN QUROL SIRI NIMADA?

Viloyat Qatag'on qurbanlari xotirasida muzevida Chor Rossiyasiga qarshi milliy ozodlik harakati qatnashchilari foydalangan, 1894-yilda Belgiyada ishlab chiqarilgan "Acier universel" markali quroq saqlanyapti.

Chor Rossiysi

Pyotr I zamonidan boshlab jannatmonand yurtimizga ko'z tikkan.

Yillar mobaynida sayohiylik va arxeologik ekspeditsiyalar, savdo aloqalari bahonasiда josuslik harakati amalga oshirilgan. XIX asr o'rta-raliga kelib,

bu imperiya O'rta Osivo xonliklarini bosib olishga jiddiy kirishdi.

Albatta, hech bir xalo

o'z yurtini yogva shunchaki qo'sh-oo lab

topshirib qo'ymaydi.

Ota-bobolarimiz o'lkani

yo'qosinidan asrab

qolish maqsadida

qo'lidan kelgancha

harakat qilgan.

Xusu-san, qo'rbochilar ozodlik harakati

ishchirolchilarini dushmanga

qarshi qo'iga quroq olib jang qilishga ruhlantirilgan.

Ammo tizimi,

quradli hamda zamonaviy qurol-

langan armiyaga qarshi oddiy

mehnat quroli bilan jang qilish

o'limga torki edi.

O'zbek

qo'rbochilar bosqinchilarga

qarshi turish maqsadida G'arb

davlatlari danarby quroq-yarrog'

olish bo'yicha aloqalarni yo'lgan

o'qigan.